

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

การดำเนินงานด้านการเงินและบัญชีของวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ในปัจจุบัน อยู่ภายใต้ข้อบังคับมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ว่าด้วยการบริหารการเงิน พ.ศ.2551 และถูกควบคุมงบประมาณด้วยระบบงบประมาณ พัสดุ การเงิน และบัญชี กองทุน โดยเกณฑ์ ฟังรับ-ฟังจ่าย ลักษณะ 3 มิติ โดยสามารถจัดทำรายงานทางการเงิน (Financial Report) ตามหลักการบัญชีเกณฑ์ฟังรับ-ฟังจ่าย (Accrual Basis) ในลักษณะภาพรวมของมหาวิทยาลัย สามารถรับรู้ฐานะทางการเงิน เพื่อนำไปประกอบการพิจารณาตัดสินใจในการดำเนินงานได้

แต่เนื่องด้วยระบบงบประมาณ พัสดุ การเงิน และบัญชีกองทุน โดยเกณฑ์ ฟังรับ-ฟังจ่าย ลักษณะ 3 มิติ (ระบบบัญชี 3 มิติ) เป็นลักษณะภาพรวมของมหาวิทยาลัย ซึ่งการจัดทำรายงานทางการเงินไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้บริหารของวิทยาลัยฯ โดยรายงานการเงินที่ได้จากระบบบัญชี 3 มิติไม่สามารถแยกรายละเอียดค่าใช้จ่ายในลักษณะของแต่ละหลักสูตร หน่วยงาน และคณะกรรมการต่างๆ ได้ เจ้าหน้าที่ต้องบันทึกในโปรแกรม Microsoft Excel เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ผู้บริหารต้องการ และข้อมูลทางตัวเลขที่มีจำนวนมาก อาจเกิดข้อผิดพลาดในการเชื่อมโยงตัวเลขได้ รวมทั้งการบันทึกการใช้จ่ายงบประมาณ ต้องใช้เวลาในการจัดทำเป็นเวลานานพอสมควร ซึ่งกระบวนการเดิมที่ได้ปฏิบัติ มีดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 เจ้าของงบประมาณ (หลักสูตร หน่วยงาน และคณะกรรมการ) บันทึกการขออนุมัติใช้งบประมาณในโปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งเป็นโปรแกรม เพื่อช่วยควบคุมงบประมาณของหน่วยงาน และส่งเอกสารให้เจ้าหน้าที่นโยบายและแผน

ขั้นตอนที่ 2 เจ้าหน้าที่นโยบายและแผน ตัดยอดที่ขออนุมัติ โดยบันทึกรายการในโปรแกรม Microsoft Excel อีกครั้ง เพื่อควบคุมงบประมาณของหน่วยงานนโยบายและแผน

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อเรื่องได้รับอนุมัติเจ้าหน้าที่การเงินจ่ายเช็คให้แก่ผู้ส่งมอบสินค้าและบริการ (Suppliers) เรียบร้อยแล้ว เจ้าหน้าที่บัญชี ลงบันทึกการจ่ายจริงอีกครั้งในโปรแกรม Microsoft Excel ซึ่งเป็นโปรแกรมช่วยของหน่วยการเงินอีกเช่นกัน

จะเห็นได้ว่ากระบวนการดังกล่าวข้างต้นเป็นการทำงานซ้ำซ้อนของทั้งสามหน่วยงาน เนื่องจากข้อมูลชุดเดียวกัน แต่กรอกข้อมูลถึง 3 ครั้ง และข้อมูลมีพื้นที่ในการปฏิบัติการและถูกจัดเก็บในระบบที่ต่างกัน ทำให้โอกาสเกิดข้อผิดพลาด และการกรอกข้อมูลอาจไม่ครบถ้วน ทำให้ข้อมูลรายงานการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้ของทั้ง 3 หน่วยงาน ไม่เท่ากัน

นอกจากปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมงบประมาณดังกล่าวมาแล้ว วิทยาลัยฯ ยังประสบกับปัญหาบุคลากรยืมเงินทรองราชการไม่เป็นไปตามแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ที่ได้วางไว้ รวมทั้งการคืนเงินยืมทรองราชการยังล่าช้า ผิดระเบียบว่าด้วย “เงินยืมทรองราชการ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ พ.ศ.2552” ส่งผลให้วิทยาลัยฯ ไม่สามารถบริหารเงินหมุนเวียนที่มีเพียง 1,000,000 บาท ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจำนวนเงินดังกล่าวมีไว้สำหรับค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถวางบิลได้ และใช้สำหรับเงินยืมทรองราชการภายในวิทยาลัยฯ แต่เนื่องด้วยวิทยาลัยฯ มีกิจกรรมโครงการ ที่ดำเนินการในแต่ละเดือนจำนวนมาก จึงทำให้วิทยาลัยฯ ขาดสภาพคล่องทางการเงิน กอปรกับ เมื่อบุคลากรส่งใช้เงินยืมล่าช้า ทำให้เจ้าหน้าที่การเงินไม่สามารถนำเอกสารการเบิกจ่ายที่เกิดจากโครงการหรือกิจกรรมที่ยืมจากเงินหมุนเวียน ไปเบิกชดเชยวงเงินหมุนเวียน 1,000,000 บาท นั้นได้

นอกจากนี้แล้ว งานด้านการเงินและบัญชีเป็นงานที่ต้องอาศัยความละเอียดรอบคอบ ส่งผลให้การเบิกจ่ายแต่ละครั้งต้องใช้เอกสารประกอบจำนวนมาก เพื่อให้เกิดความรัดกุม และถูกต้อง เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ ปัจจุบันหน่วยการเงินและบัญชีได้จัดทำคู่มือการเงิน เกี่ยวกับขั้นตอนทางเดินของเอกสาร และแบบฟอร์มที่ใช้ในการเบิกจ่าย ให้กับบุคลากรของวิทยาลัยฯ แต่เนื่องด้วยบุคลากรของวิทยาลัยฯ ยังขาดความรู้และความเข้าใจในกฎระเบียบข้อบังคับ ขั้นตอนทางเดินของเอกสาร และขั้นตอนการทำงานของหน่วยการเงินและบัญชี ทำให้การประสานงานระหว่างเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี และบุคลากร ไม่ราบรื่นเท่าที่ควร จากที่กล่าวมาสามารถสรุปได้เป็นปัญหาหลัก 3 ข้อ ดังนี้

1. ปัญหาเกี่ยวกับการควบคุมการใช้งบประมาณ
2. ปัญหาการยืมและคืนเงินทรองราชการ
3. ปัญหาความไม่เข้าใจในขั้นตอนของเอกสารการเบิกจ่าย

ผู้ศึกษาจึงเห็นว่า หากวิทยาลัยฯ นำระบบฐานข้อมูล ที่สร้างขึ้นจากโปรแกรม Microsoft SharePoint มาประยุกต์ใช้กับขั้นตอนการควบคุมงบประมาณ และการเบิกจ่ายของวิทยาลัยฯ จะสามารถลดขั้นตอนและความผิดพลาดของการทำงานให้กับหน่วยงาน ทำให้สามารถนำเสนอรายงานเพื่อให้ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยระบบควบคุมและติดตามงบประมาณ และขั้นตอนการเบิกจ่าย จะเผยแพร่ข้อมูลผ่านระบบ KMS ของงานการเงินและ

บัญชี และดำเนินการสร้างระบบดังกล่าวตามมาตรฐาน ISO 12207 ซึ่งเป็นมาตรฐานของกระบวนการทำงานในหน่วยงานต่างๆ ที่พัฒนาด้านซอฟต์แวร์ โดยงานวิจัยนี้ได้ดำเนินการตามมาตรฐาน ISO 12207 เพียง 15 กิจกรรม จากทั้งหมด 74 กิจกรรม จากทั้ง 3 กลุ่ม คือ

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ กระบวนการของวัฏจักรหลัก (Primary Life Cycle Process) โดยเลือกกิจกรรม ENG1-4

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ กระบวนการของวัฏจักรสนับสนุน (Supporting Life Cycle Process) โดยเลือกกิจกรรม QA

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ กระบวนการของวัฏจักรการจัดระบบ (Organizational Life Cycle Process) โดยเลือกกิจกรรม MAN1-3 RIN1-4 และ REU1-3

เมื่องานวิจัย ได้ดำเนินการตามกรอบมาตรฐาน ISO 12207 รวมทั้งมีการจัดการฐานข้อมูลภายใต้กรอบของแนวคิดการจัดการฐานข้อมูล (Data Management) ซึ่งเป็นการจัดระบบของข้อมูล (Data) ให้มีความถูกต้อง และเป็นข้อมูลที่สามารถตรวจสอบได้ จากนั้นนำข้อมูลที่ถูกจัดระบบเรียบร้อยแล้ว เผยแพร่บนระบบการจัดการความรู้ (KMS) งานการเงินและบัญชี เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร (Information) ของแต่ละหน่วยงาน สามารถเป็นประโยชน์ให้แก่ผู้ใช้งานของวิทยาลัยฯ ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาและพัฒนาระบบฐานข้อมูลการควบคุมและติดตามงบประมาณ และปรับใช้ระบบควบคุมและติดตามงบประมาณ จากโปรแกรม Microsoft SharePoint บนระบบการจัดการความรู้ (KMS) ของวิทยาลัยฯ และการจัดทำรายงานทางการเงินที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

1.3 ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1.3.1 ได้รับระบบการจัดการความรู้ (KMS) สำหรับงานการเงินและบัญชี วิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี

1.3.2 ได้ฐานข้อมูลที่มีความเป็นปัจจุบัน มีความถูกต้องไม่ซ้ำซ้อน และสามารถสืบค้นข้อมูลทางการเงิน ได้อย่างสะดวกรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

1.3.3 บุคลากรและผู้บริหารนำข้อมูลจากระบบการจัดการความรู้งานการเงินและบัญชี ใช้เพื่อการตัดสินใจ และการบริหารจัดการหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3.4 วิทยาลัยฯ มีสภาพคล่องทางการเงินที่ดี และสามารถบริหารจัดการเงินยืมทศตรงราชการและเงินหมุนเวียนให้อยู่ในวงเงิน 1,000,000 บาท

1.4 นิยามศัพท์

1.4.1 งบประมาณ หมายถึง ประมาณการรายรับจากค่าธรรมเนียมการศึกษาประจำปี งบประมาณ 2554 และรายจ่ายที่ได้จัดสรรไว้สำหรับค่าใช้จ่ายที่จะเกิดขึ้นในปีงบประมาณ 2554 ของวิทยาลัยศิลปะ สื่อ และเทคโนโลยี

1.4.2 ระบบบัญชี หมายถึง ระบบบัญชีที่วิทยาลัยใช้ในการบันทึกข้อมูลทางการเงิน ซึ่งมีอยู่ 2 ระบบ คือ

- ระบบบัญชี 3 มิติ เป็นระบบที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่และคณะต่างๆ ใช้บันทึกเก็บข้อมูลทางการเงิน ที่มีคุณสมบัติ เป็นลักษณะ 3 มิติ คือ แผนงาน หน่วยงาน และ กองทุน มีการเชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ระบบงบประมาณ พัสคูล การเงิน บัญชี
- โปรแกรม Microsoft Excel เป็นโปรแกรมที่วิทยาลัยฯ ใช้บันทึกการควบคุม งบประมาณของแต่ละหน่วยงานในวิทยาลัยฯ และสำหรับการจัดทำรายงานเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้บริหาร

1.4.3 การบริหารการเงิน หมายถึง การเบิกเงินจากคลัง การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน การจ่ายเงิน การนำส่งเงิน การโอนเงิน การกักเงินไว้เบิกเหลือในปี ให้เป็นไปตามขั้นตอนและวิธีการที่มหาวิทยาลัยเชียงใหม่กำหนด

1.4.4 เงินยืมทรอกราชการ หมายถึง เงินรายได้จากค่าธรรมเนียมการศึกษาของคณะ ที่มหาวิทยาลัยกำหนดวงเงินให้คณะ นำมาใช้หมุนเวียน สำหรับค่าใช้จ่ายที่คณะได้สำรองจ่ายไปก่อน และสำหรับค่าใช้จ่ายในการจัดกิจกรรมต่างๆ ซึ่งวิทยาลัยฯ เป็นคณะขนาดกลาง จึงได้รับอนุมัติเงิน ยืมทรอกราชการ จำนวน 1,000,000 บาท

1.4.5 ระบบการจัดการความรู้งานการเงินและบัญชี หมายถึง ระบบที่สร้างขึ้นเพื่อถ่ายทอด ความรู้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น รวบรวมกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับงานการเงินและบัญชี ระบบ ควบคุมและติดตามงบประมาณ สำหรับความคุมงบประมาณรายจ่ายประจำปี และติดตามการคืนเงิน ยืมทรอกราชการ เพื่อเป็นการกระตุ้นเตือนให้ผู้ยืมดำเนินการคืนเงินยืมให้ถูกต้องตามกำหนดเวลา ระบบนี้ จะรวมถึงกระบวนการขั้นตอนทำงานของงานการเงินและบัญชี เพื่อสร้างความเข้าใจใน ระบบงานที่ถูกต้องตรงกัน

1.4.6 ระบบควบคุมและติดตามงบประมาณ หมายถึง ระบบที่ถูกรสร้างขึ้นเพื่อควบคุมการ ขออนุมัติใช้งบประมาณ และการเบิกจ่ายงบประมาณ การจัดทำรายงานด้านการบริหารการเบิกจ่าย งบประมาณมีคุณภาพ สามารถนำไปตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนการตั้งงบประมาณในปีต่อไป

และวางแผนการเร่งรัดการเบิกจ่ายในระยะเวลาใกล้สิ้นสุดงบประมาณ รวมถึงการติดตามเงินขึ้น
ทศรองราชการ เพื่อให้การบริหารเงินหมุนเวียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved